

מאמר יו"ט של ר"ה – ה'תשל"ו

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

הוספה: משיחת י"ג תשרי, ה'תש"מ

יוצא-לאור לראש השנה, ה'תשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

הרה"ח עוסק בצ"צ וכו'

ר' מרדכי אהרן חיים ז"ל

בהרה"ח וכו' ר' אליעזר ז"ל

אבערלאנדער

נפטר כ"ט אלול, ה'תשי"ע

ת"נ צ"ב ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"מ ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. מוצש"ק סליחות, כ"ג אלול, ה'תש"פ

שהחיינו וקיימנו והגיענו

הננו שמחים לבשר כי ניתן להשיג

תורת מנחם כרך השבעים

הכולל את מאמרי דא"ח ושיחות קודש

מראש השנה - עד ש"פ וישב, שבת חנוכה ה'תשל"ג

(הפרשיות והמועדים מתאימים לקביעות שנת תשפ"א)

*

בספר זה שיחות, מאמרים ומענות שלא ראו את אור הדפוס

שנלקטו אחד אחד מסלילי הקלטה ורשימות

שנרשמו בשעתם ע"י החוזרים, ונשארו בכתובים עד לאחרונה

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

ובחנויות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

www.lahak.org ו:א 1: www.bookstock.co.il

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610; באה"ק 03-9606-018

©

Published and Copyright 2020 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ג

בי"ה, אדר"ח מ"ח תשי"ח
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' יעקב בצלאל שיי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ"ה תשרי,

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כאו"א להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.

ויהי רצון שכל הברכות שברכו בני ישראל זה את זה בימי הכנה לתשרי — זה חדש אלול, אני לדודי ודודי לי, ובימי חדש תשרי עצמו, השי"ת בעל הברכות יקיימם במילואם בטוב הנראה והנגלה, ובוה מובן ג"כ הברכות לו, וכידוע פס"ד דלמעלה, שמה שיכול לפעול התועדות חסידותית, אין אפילו מלאך מיכאל יכול לפעול.

ברכה לבשו"ט.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ראש השנה ה'תשפ"א (הי' תהא שנת פלאות אראנו¹) הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, שנאמר בהתועדות ליל ערב ראש השנה ה'תשל"ז.

ובתור הוספה — חלק משיחת י"ג תשרי ה'תשמ"מ, שבה נתבאר ענין תמוה ("קלאץ קשיא") בכללות הענין דיו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, באופן שמאיר את כל הסוגיא באור חדש ומחודש.

ויה"ר שביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת דשנת "פלאות אראנו" נזכה לשמוע קול שופר במקדש ולראות² הארת פניו של התוקע³, ביחד עם שמיעת "תורה חדשה" מפיו באופן ש"והיו עיניך רואות² את מוריך"⁴, ובלשון הכתוב במזמור תהלים דשנה זו: "גל עיני ואביטה נפלאות⁵ מתורתך"⁶, "פלאות עדותיך"⁷.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום שלישי דסליחות, ה'תש"פ,
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

(1) ע"פ המבואר — בדרך פלא — בשיחת ש"פ ויגש ה' טבת תנש"א הערה 94 (התועדותיות תנש"א ח"ב ע' 94) — בנוגע למזמור פ"א שבתהלים — "אותיות אף", אבל, בסדר הַפּוֹד, שמורה על הפיכת ה"אף" לגריעותא ל"אף" למעליותא (פ"א — ר"ת פלאות אראנו).

(2) ראה הערה הנ"ל ש"עיקר ההדגשה הוא על הגילוי לעיני בשר — "אראנו" — בטוב הנראה והנגלה".

(3) ראה שיחת יום ב' דר"ה ה'תשנ"ב ס"ד, ובהנסמן שם (התועדותיות תשנ"ב ח"א ע' 27).

(4) ישע"י ל, כ.

(5) וע"ד מ"ש (מיכה ז, טו) "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" — נו"ן פלאות (ראה זח"א רסא, ב).

(6) תהלים קיט, יח.

(7) שם, קכט.

ג

מוה' יעקב בצלאל: סלודובניק, פ"ת.

ויהי רצון כו': ראה גם אג"ק חט"ז אגרת ה'תתיג (בתאריך זה).

אלול, אני לדודי ודודי לי: שה"ש ו, ג. וראה אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה פ"א. פע"ח שכ"ד (שער ר"ה) פ"א. שעה"פ להאריז"ל עה"פ. ב"ח לטואו"ח סתקפ"א (ד"ה והעבירו). לקו"ת ראה לב, א ואילך. ועוד.

פס"ד דלמעלה, שמה שיכול לפעול התועדות חסידותית כו': ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג אגרת תשפד (ע' תיג). וש"נ.

ב

בי"ה, ט"ו מני"א תשי"ז

ברוקלין

שלום וברכה!

שוב לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו מר"ח מני"א, וגם בו אינו מזכיר ע"ד מה שכתבו לו מההכרח דעבודתו במרץ, ובפרט שעבודתו בקדש נוגע לעניניו הפרטים, נוסף על כללות ההנהגה אשר זכות הרבים מסייעתו לאדם בכל המצטרך לו,

והרי מתקרבים אנו לימי חדש הרחמים שהם הכנה לחדש השביעי המושבע בכל טוב, שבימים אלו בפרט לב איש ישראל ער הוא ביחוד להקב"ה לתורה ולמצותי, ועת רצון מילתא רבתא היא אפילו למעלה, ועאכו"כ למטה כנראה במוחש, ואין הדבר תלוי אלא בהתבוננות שבהמערור,

ויהי רצון שבלשון המורגל בפי כ"ק מו"ח אדמו"ר זא"ל ער זיך אריינווארפען לעבוד במרץ הדרוש, והשי"ת יצליחו.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

נ.ב. בטח עומד בקישור עם צעירי אגודת חב"ד דכאן, ואיש את רעהו יעזורו.

ב

חדש הרחמים .. הכנה: ראה טור או"ח רסתקפ"א. לקו"ת ראה לב, א ואילך. ובכ"מ. לחדש השביעי המושבע בכל טוב: ראה ויק"ר פכ"ט, ח (עה"פ "בחדש השביעי" — אמור כג, כד).

לב .. ישראל ער הוא: ראה שהש"ר פ"ה, ב. זח"ג צה, א. שבלשון המורגל בפי כ"ק מו"ח אדמו"ר זא"ל ער זיך אריינווארפען כו': ראה גם אנ"ק חי"ב אגרת ד'רנח. ואיש את רעהו יעזורו: ישעי' מא, ו.

תוכן המאמר

ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת אין תוקעין (במדינה), ובפרט לפי הסבראדעה שזהו מן התורה — כי, עיקר פעולת השופר (ענין התשובה) נעשה ע"י ענין השבת (אותיות תשב).

השייכות של ר"ה לשבת: ר"ה הוא יום ברוא אדה"ר, שפעל ביטול העולם, «בואו נשתחוה גו'», באופן ש"מלכותו ברצון קבלו עליהם". ועד"ז ענינו של שבת — עליית העולם באופן ד"ויכל אלקים", שיהי בו גילוי שם הוי'. וזהו גם שהעילוי דר"ה — «בחודש השביעי באחד לחודש" — הוא בדוגמת שבת («יום השביעי») לגבי שאר המועדים.

אך ע"י תק"ש בר"ה נמשך ממקור ושרש הראשון בפנימיות ועצמות כו'. ולכן במקדש תוקעין גם בר"ה שחל בשבת, כיון שבמקדש היתה תק"ש יכולה לפעול יותר מהפעולה של תק"ש, משא"כ מחוץ למקדש ובזמן הגלות. אמנם, חילוק זה הוא רק בנוגע לתק"ש, אבל אמירת הפסוקים, גם פסוקי שופרות, צ"ל גם בר"ה שחל בשבת, ועי"ז פועלים ההמשכה מפנימיות ועצמות כו'.

הוספה

א

בי"ה. ג' אלול תשי"ד

ברוקלין

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכד' מני"א בו כותב אודות הקורות אותו ואופן הסתדרותו עתה ב... באומנות השוי"ב ומלמד, ומייש אשר הסי"א גובר ומטמא את האויר ח"ו, הרי גם את"ל שכן הוא, ידוע מרז"ל לפום גמלא שיחנא ואשר הקב"ה מבקש אלא לפי כחן, וכיון שמה' מצעדי גבר כוננו והשי"ת הביא אותו ונמצא עם ב"ב ב... **בודאי** שניתנו לו הכחות למלאות שליחותו של כאו"א מישראל לעשות לו ית' דירה בתחתונים במקום בו נמצא, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

ובימים האלו אשר כלשון רבנו הזקן בלקו"ת (דף לבי ע"ב) פרשת ראה, הנה ממנה"מ הקב"ה רשאי כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם וכמ"ש יאר ה' פניו אליך, הרי יה"ר מהשי"ת שכמרז"ל בני ישראל קדושים הם הנה ירצה להשתמש בהיכולת שיש לו למלאות התפקיד הנ"ל, והשי"ת יצליחו.

ברכת כתיבה וחתימה טובה.

א

מרז"ל לפום גמלא שיחנא: כתובות טז, רע"א. וש"נ.
הקב"ה מבקש אלא לפי כחן: במדב"ר פ"ב, ג. תנחומא נשא יא.
שמה' מצעדי גבר כוננו: תהלים לו, כג. וראה "היום יום" י תמוז; ג אלול; יד חשוך.
לעשות לו ית' דירה בתחתונים: ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

ואין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

וכמ"ש יאר ה' פניו אליך: נשא ו, כה.

שכמרז"ל בני ישראל קדושים הם: חולין ז, ב.

בס"ד. כ"ט אלול ה'תשל"ו, ליל ערב ראש השנה ה'תשל"ז

(הנחה בלתי מוגה)

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה¹. וידוע מ"ש רבותינו נשיאינו, החל מרבינו הזקן (כפי שנדפס) בלקו"ת², ואח"כ גם בהערות והגהות הצ"צ³ (שערב ר"ה הוא יום הולדתו⁴), שצריך ביאור בזה, איך יתכן שבגלל גזירה דרבה (כמבואר בגמרא בבבלי⁵) אין תוקעין במדינה, אע"פ שתקיעת שופר היא מצוה רמה ונשאה⁶. ובהקדמה, שבמצוות גופא, הנה אע"פ שאמרו רז"ל אל תהא יושב ושוקל במצוותי של תורה, הרי יש מצוות שהתורה עצמה אומרת שנקראות בשם שמורה על היותם באופן נעלה יותר משאר מצוות, וכהלשון במארז"ל זה עצמו⁷: קלות שבקלות וחמורות שבחמורות. ובנוגע למצוות תקיעת שופר, כותב הרמב"ם בהלכות תשובה⁸: אע"פ שתקיעת שופר בר"ה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר, עורו ישנים כו' מתרדמתכם (ככל פרטי הענינים שמפרט שם⁹), שזהו"ע התשובה, והיינו, שפנימיות הענין דתק"ש (הרמז שיש בו) הוא ענין התשובה. ובנוגע לתשובה, הנה נוסף לכך שעלי נאמר¹⁰ כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, לפי שהיא מצוה כללית, הרי היא באופן שלא בערך מכל שאר המצוות, שלכן בכחה לפעול לא רק למלא אם נחסר פעם משהו בלימוד התורה וקיום מצוותי, אלא יתירה מזה, כידוע¹¹ בפ"י לשון חז"ל¹² תשובה ומעשים טובים, שהתשובה פועלת שהמעשים יהיו טובים, שמעשים (במארז"ל זה) קאי על המצוות, וע"י התשובה נעשים טובים יותר. ובפרט ע"י תכלית העילוי במעלת התשובה, שעל ידה ניתוסף באופן שלא בערך

תלויות בהם ליודעי דעת שנוגעים עד רום המעלות.	(1) משנה רפ"ד דר"ה (כט, ב).
(7) דב"ר פ"ו, ב.	(2) רד"ה להבין המשנה י"ט של ר"ה כו' — דרושים לר"ה נו, א.
(8) פ"ג ה"ד.	(3) אוה"ת דרושים לר"ה (דברים ח"ה) ע' בקט ואילך.
(9) ראה גם מאמרים שבהערה 6.	(4) "היום יום" כט אלול, ער"ה.
(10) נצבים ל, יא ובפ"י הרמב"ן. וראה לקו"ת נצבים מה, ג.	(5) ר"ה שם. וראה לקמן ס"ב.
(11) ראה לקו"ת מטות פב, א. שמע"צ פה, א. שה"ש יז, ג.	(6) כ"ה הלשון בהמשך יו"ט של ר"ה תרס"ו, תרצ"ב ותש"י בתחילתם. ובלקו"ת שם (בנוגע לשופר ולולב): "שהרבה כוונות
(12) ברכות יז, א.	

לגבי קיום המצוות אפילו בשלימותם ע"ד הרגיל, שזהו מ"ש ושם נעשה לפניך את קרבנות כו' כמצוות רצונך¹³, בביאת המשיח דוקא, משא"כ עד אז כו', לפי שהחידוש של משיח הו"ע התשובה בשלימות, כמאמר¹⁴ משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא. וכמובן גם ממה שאמרו¹⁵ יש קונה עולמו בשעה אחת, שהענין דקונה עולמו נעשה ע"י התשובה שהיא כשעתא חדא וברגעא חדא¹⁶. ולאחרי גודל מעלת ענין התשובה, שזהו הפנימיות דתק"ש (כנ"ל), הנה מפני גזירה דרבה, אין תוקעין ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת (אלא רק במקדש).

(ב) אך הענין הוא, שמזה גופא מובן, שעיקר ענין פעולת השופר (שפנימיותו הו"ע התשובה כנ"ל) נעשה ע"י גופא שיו"ט של ר"ה חל להיות בשבת. וטעם הדבר, לפי שגם שבת שייך לענין התשובה, שלכן שבת אותיות תשב¹⁷, ובפרט ע"פ המבואר במאמר הידוע של רבינו הזקן ד"ה לך הוי' הצדקה¹⁸. וכמבואר בשער התשובה¹⁹, שהתשובה דשבת הו"ע תשובה עילאה, שלכן באה לאחרי הקדמת עבודת ששת ימים לפני²⁰. ומתאים גם עם המבואר בדרושי הצ"צ²⁰ במאמר המדרש²¹ בר"ה נוטלין שופרותיהן ותוקעין לפני הקב"ה, והוא עומד מכסא דין לכסא רחמים ומתמלא עליהם רחמים, אימתי בחודש השביעי (כמ"ש²² ובחודש השביעי באחד לחודש גו' יום תרועה יהי לכם), וממשיך ומסיק²³: כל השביעין חביבין כו', בימים שביעי חביב, שנאמר²⁴ ויברך אלקים את יום השביעי, ובחדשים השביעי חביב, שנאמר בחודש השביעי כו'. ומזה מובן (כפי שמבאר במאמר), שמצד הענין דכל השביעין חביבין, גדלה מעלת חודש השביעי אפילו לגבי חודש הראשון, חודש ניסן שבו חג הפסח, וגם אפילו לגבי חודש השלישי שבו חג השבועות, זמן מתן

13) נוסח תפלת המוספין. וראה המשך וככה תרל"ז פי"ז ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תכ ואילך).
14) ראה זח"ג כנג, ב. לקו"ת ר"ה נח, ד. האזינו עה, סע"ב. שמע"צ צב, ב. שה"ש מה, א. ג, סע"ב.
15) ע"ז יז, ב.
16) זח"א קטז, סע"א ואילך.
17) תורת נתן למהר"ן שפירא [צפת, תרמ"ה; ירושלים, תשל"א (גב, סע"א)] בסופו.
18) מאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' ר ואילך. נדפס (בשינויים) בהקדמה לסליחות

מנהג חב"ד.
19) אגה"ת (נקראת "שער התשובה" – בגוכי"ק אדמו"ר מהר"ש (ראה פאקסימיליא בליקוט פירושים כו' לאגה"ת (קה"ת, תשמ"ו) בתחילתו). וכ"ה בספר השיחות תורת שלום ע' 55) פי".
20) אוה"ת דרושים לר"ה (דברים ח"ג) ס"ע א'רצו ואילך.
21) ויק"ר פכ"ט, י.
22) פינחס כט, א.
23) שם, יא.
24) בראשית ב, ג.

שבסידור (ע"פ כוונת הבעש"ט); וישנם הדרושים שלאח"ז שמבארים פעולת תק"ש בסדר השתלשלות שלמטה מזה.

ובכן: בנוגע לפעולת ההמשכה מפנימיות ועצמות — אין נפק"מ בין שבת לחול²².

אבל, לבחי' זו יכולים להגיע רק גדולי ישראל²³.

אלא מאי, השאלה היא, שתק"ש (ע"פ כוונת הבעש"ט) ניתנה לכל אחד מישראל? — הנה על זה בא הביאור, שכל אחד מישראל יכול לפעול זאת ע"י אמירת פסוקי שופרות (לא מצד ההבנה וההשגה בהם, אלא דוקא מצד הפשיטות של יהודי באמירת הפסוקים, שלכן הרי זה למעלה מכל הענינים), ללא צורך בענין המעשה דתק"ש, כיון שנעשה (מצד עצמו) ע"י אמירת הפסוקים (בדוגמת פעולת תק"ש בנוגע לסדר השתלשלות העולמות שנעשית מצד ענין השבת).

22) לכאורה הכוונה שזהו בדוגמת חב"ד הגדול (סנהדרין גדולה) שביבנה וכיו"ב (משנה ר"ה שם), וכמו בית דינו של הרי"ף (ששם תקעו גם בשבת (נסמן בתו"מ חנ"ח בתחלתו), לפי) שיכולים לפעול המשכה ממקום נעלה יותר כו', כמו במקדש. ולהעיר גם מזהר ח"ג יח, ב: "אשרי העם יודעי תרועה (תהלים פט, טז), יודעי ולא תוקעי כו'", וכמשנ"ת בשיחת ש"פ ראה תשל"א סט"ז (תו"מ חס"ה ע' 141), שזהו המקור לסיפור (ראה "התמים" ח"ח ס"ע ט ואילך) אודות בנו של רבינו הזקן, ר' חיים אברהם, שלמרות זקנותו וחולשתו כו' הלך לשמוע תק"ש מהצ"צ, באמרו: כתיב אשרי העם יודעי תרועה, ולא תוקעי תרועה (המור"ק).

22) ראה גם אוה"ת דרושים לר"ה שם ע' ב'קח ואילך, שמבאר הטעם ש"במקדש היו תוקעין גם בשבת, כי במקדש .. היו יכולים להמשיך .. תענוג עליון מבחי' שלמעלה יותר מגילוי התענוג הנמשך בשבת", ע"פ דברי המדרש אודות המשל מעירוב והוצאה שברשות א' א"צ עירוב להוצאה (כנ"ל ס"ג) — ש"חילוק רשיות .. נעשה מצד בחי' הממכ"ע שמתגלה בכל עולם לפי ערכו .. אבל מצד בחי' סוכ"ע .. אצלו ית' ממש אין שייך שום חילוק רשיות, ע"כ בחי' זו הוא למעלה ג"כ מבחי' גילוי התענוג עליון הנמשך בשבת כו", וכיון ש"במקדש היו יכולים להמשיך מבחי' זו .. ע"כ היו תוקעים גם בשבת".

למדרגות עליונות יותר) שייך רק במקום שיש חילוק רשויות, משא"כ בבחי' א"ק שלמעלה מחילוקי רשויות (שמקיף את כולם בהשוואה אחת), אין נפק"מ בין שבת לחול, כיון שהוא למעלה מהזמן.

ועפ"ז קשה: כיון שתק"ש ממשיכה מבחי' שלמעלה גם מבחי' א"ק (ורק לאח"ז צריך להמשיך בבחי' א"ק — אדם דבריאה¹⁸, ועד לאדם דעשי', ככל הפרטים שבדבר) — הרי זה ענין שלמעלה מהגדרים של שבת וחול (במכ"ש וק"ו ממצות מילה שדוחה שבת, כמבואר שם¹⁶), וא"כ, איך שייך שענין השבת יוכל לפעול זאת?!

ד. ונקודת הביאור בזה:

תק"ש — כמו כו"כ מצוות — פועלת בכל סדר השתלשלות, ולכן, יש דרושים שמבארים הפעולה דתק"ש בסדר השתלשלות, מבינה ולמטה, ודרושים שמבארים מה שנעשה מספירת המלכות ולמטה; ויש דרושים שמבארים הפעולה דתק"ש בשלימותה — שעל ידה נמשך מפנימיות עצמות ומהות.

ובדוגמת המבואר בהמשך תרס"ו¹⁹ שיש כמה טעמים על בריאת העולמות, וכולם טעמים אמיתיים, ואילו הטעם הכי אמיתי והכי עיקרי הוא — ש"נתאוה הקב"ה כו"כ²⁰, למעלה מטעם.

והביאור בזה — שבריאת העולמות פעלה בכל הענינים, ובהתאם לכך, ישנו הביאור בפעולת בריאת העולמות בשלימותה, בכל ה"שטורעם" שבה — שזהו הענין ד"נתאוה הקב"ה כו"כ", שלמעלה מסדר השתלשלות, למעלה מבינה, למעלה מחכמה ולמעלה מכתר; וישנם גם הביאורים בנוגע לפעולה בסדר השתלשלות העולמות — החל ממלכות דאצילות (ולפנ"ז — לאחרי אצילות לגבי קודם אצילות; לאחרי הצמצום לגבי לפני הצמצום), ועד לענין הבריאה כפשוטה כפי שנעשה בעולם העשי', ששם ישנו הטעם שבעץ חיים²¹: לגלות שלימות כחותיו כו", ושאר הטעמים שהובאו שם.

ועד"ז גם בנוגע לתק"ש — שישנו הדרוש שמבאר פעולת תק"ש בשלימותה, בנוגע להמשכה מפנימיות ועצמות כו", שזהו הדרוש

(18) ראה לקו"ת מסעי צה, א. אוה"ת (20) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ענינים ע' עז ואילך.
(19) בתחלתו.
(21) בתחלתו (שער א ענף א).

תורתנו — בדוגמת מעלת ענין השבת לגבי ימי החול. ומזה מובן, שענין השופר — שזהו ענינו של ר"ה, בחודש השביעי באחד לחודש, שמצות היום בשופר²⁵ — הוא בדוגמת השבת לגבי ימות החול.

וענין זה (שבר"ה שחל בשבת נפעל ענין השופר מצד השבת) יובן ביותר ע"פ מ"ש בגמרא⁵, אמר רבי חמא בר חנינא, כתוב אחד²⁶ אומר שבתון זכרון תרועה (ולא תרועה ממש אלא מקראות של תרועה יאמרו²⁷), וכתוב אחד²² אומר יום תרועה יהי לכם, לא קשיא, כאן ביו"ט שחל להיות בשבת, כאן ביו"ט שחל להיות בחול, והיינו, שזה שאין תוקעין ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת הו"ע מן התורה. ואע"פ שבגמרא בבלי הרי זה רק קס"ד, הרי זה בכל זאת קס"ד בגמרא²⁸. ובפרט לפי דעת כמה מפרשים²⁹, שרחב"ח (שאמר פי' הנ"ל) נשאר בדעתו, ולא שבטלה דעתו לגבי דעת רבא שמסיק שמדאורייתא מישרא שרי, ורבנן הוא דגזור ביי, כדרבה. ומוכרח יותר ע"פ המבואר במד"ר פ' אמור³⁰ וגם בירושלמי³¹, שדעתם, שיו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת אין תוקעין הו"ע מן התורה.

אך יש אופן נוסף בתק"ש (שאינו הכרחי) שהיו יכולים לפעול במקדש דוקא³², ובשביל זה הי' צורך והכרח בתק"ש במקדש אפילו בר"ה שחל בשבת, משא"כ חוץ למקדש, במדינה, שבלאה"כ אין זה דבר ברור שיכולים לפעול תמיד³³ אופן הנ"ל בתק"ש, הנה גם הענין של גזירה דרבה, שזהו חשש "להדיוטים וקלי הדעת" בלבד (כלשון המאמר), מספיק כדי לדחות תק"ש בר"ה שחל בשבת.

בלי אתעדל"ת, ולכן הוא למעלה ממצות שופר ולולב שהם באתעדל"ת): "אבל יש עוד בחי' שופר ולולב שהוא למעלה הרבה גם מבחי' שבת, אבל בגבולין אין ביכולת להשיגם ולקיימם כלל, שהם למעלה מאד, רק במקדש שנאמר בו זה שער השמים, והיו יודעים לקיים .. שופר שמלמעלה שהוא למעלה אף מבחי' שבת, ולכן היו מקיימים אותו אף בשבת".

(33) ראה גם לקו"ת שם (נו, ג): "לא הי' נמשך כ"כ בזמן בית שני". ובהמשך תרס"ו בסופו (ס"ע תקמה [ע' תשיח]): "עכשו אי אפשר להמשיך כ"כ כו".

(25) ר"ה כו, ב.
(26) אמור כג, כד.
(27) פרשי' ר"ה שם.
(28) ראה לקו"ש חט"ו ע' 94. ובכ"מ.
(29) ראה פני יהושע ר"ה שם (ובאגרות-קודש ח"ט ע' רנא: "כנראה סבירא לי' שגם להש"ס בבלי יש מקום לפרש דגם מן התורה אין לתק"ש בשבת"). וראה גם לקוטי לוי"צ אג"ק ע' רפט.
(30) ויק"ר ספכ"ט.
(31) ר"ה פ"ד ה"א (וראה אג"ק ח"ט שם ע' רכג).
(32) ראה גם אוה"ת שבהערה 3 (לאחרי שמבאר ששבת הוא בבחי' מתנה מלמעלה

ומכהנ"ל מובן ב' ענינים³⁴, הן גודל ענין השבת, עד שיכול לפעול הענין של תק"ש, והן שלאחרי כל העילוי שיש ביכולת השבת לפעול מצד עצמו (ועד למעלת תשובה עילאה, אשר, בימות החול זקוקים בשביל זה לענין גזירת הכתוב דתק"ש בר"ה) — יש בשופר גם הענין שביכולתו לפעול עוד יותר מפעולת השבת, ולכן, אם זה רק מעמד ומצב ע"ד שהי' במקדש, אזי ישנו הענין דתק"ש גם ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת.

(ג) **וידוע** הביאור בזה, בהקדם ביאור הענין שר"ה הוא דוקא ביום ברוך אדה"ר, אע"פ שהעולם נברא בכ"ה אלול³⁵. וכללות הביאור בזה³⁶, דהנה, ענינו של אדה"ר (ועד"ז ענינו של כאו"א מישראל שנשמותיהם היו כלולות בנשמת אדה"ר³⁷, שלכן אתם קרויים אדם³⁸) שהוא פעל בעולם הענין דבואו נשתחוה ונכרעה גו' לפני הוי' עושנו³⁹. והיינו, שאע"פ שעולם הוא (גם) מלשון העלם והסתרה⁴⁰, לפי שבריאית העולם (התהוות היש) יכולה להיות דוקא כאשר כח הפועל (כח הבורא) בנפעל הוא באופן של העלם⁴¹, ועד שגם ענין העבודה הוא באופן של יחודא תתאה⁴² — הרי תכלית הבריאה היא (לא לעשות מאין יש, שזהו מה שעושה הקב"ה, מן שמיא מיהב יהבי⁴³, אלא) לעשות לו ית' דירה בתחתונים⁴⁴, היינו, לפעול בתחתון עד שאין תחתון למטה ממנו, שכל

(34) לכאורה הכוונה, שמהקס"ד בבבלי, דעת המדר"ר והירושלמי שמן התורה איו תוקעין בר"ה שחל בשבת, מובן גודל ענין השבת שפועל הענין דתק"ש; וממסקנת הבבלי שמן התורה תוקעין גם בר"ה שחל בשבת, מובן שתק"ש פועלת יותר מפעולת השבת (המו"ל).

(35) ויק"ר רפכ"ט. תוד"ה לתקופות — ר"ה ח, א.

(36) לקו"ת נצבים מז, ג. ד"ה תקעו שבהערה 41. וראה ד"ה זה היום דיום ב' דר"ה שנה זו (לעיל ע'...).

(37) לקו"ת שם, ב.

(38) יבמות סא, א. לקו"ת שם.

(39) תהלים צה, ו. וזה ח"א רכא, ב. ח"ג

קז, ב. תקו"ז תנו"ו (צ, ב). וראה פרקי דר"א

פ"א.

(40) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(41) ראה ד"ה תקעו תרס"א (סה"מ

תרס"א ע' קסא ואילך). ועם הוספות וכו' — ד"ה הנ"ל תרצ"א (סה"מ תרצ"א ע' ד ואילך); תרח"ץ (סה"מ תרח"ץ ע' כ ואילך). וראה גם ד"ה הטה אלקי אונך תרצ"ד (סה"מ קונטרסים ח"ב רעח, ב). ובכ"מ.

(42) ש"הוא גילוי האור האלקי להוות הבריאה מאין ליש ודבר בפ"ע ממש .. אך אע"פ שהוא הבריאה מאין ליש גמור, עכ"ז היא בבחי' ביטול לאין .. להיות יש ושיהי' היש בטל כו"ו (ד"ה להבין המשנה כו' הנ"ל ספ"א).

(43) תענית כה, א (ע"פ הגהות הב"ח ועין יעקב). וראה תו"א בשלח טו, סע"ב ואילך.

(44) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

ואילו בדרושים בלקוטי תורה¹³ מבואר שתק"ש ממשיכה מפנימיות הבינה.

ויש דרושים שבהם מדובר אודות הפעולה דתק"ש בנוגע לבנין המלכות¹⁴.

וכיון ש"אלו ואלו כו"ו" — שכולם דרושים באותה תורת החסידות, ובאופן שבדרוש אחד מובא מ"ש בדרוש נוסף, עכצ"ל שאין סתירה בדבר. אבל לכאורה הרי הם ענינים הפכיים!?

והעיקר — שעפ"ז מתעוררת קושיא בכללות הענין שאין תוקעין ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת:

הטעם¹⁵ ששבת יכול לפעול הענין דתק"ש, הוא, לפי ששבת הוא ב"סדר זמנים", היינו, שהוא אמנם בזמן, אבל גם למעלה מן הזמן, ובספירות הו"ע הבינה; ואילו תק"ש — רק בזמן שביהמ"ק הי' קיים נמשך על ידה מבחי' שלמעלה משבת, אבל בזמן הגלות נמשך על ידה מבחי' שלמטה מזה (ורק ע"י אמירת הפסוקים נמשך מבחי' נעלית יותר).

וכאן נשאלת ("די שטורעמדיקע") קושיא:

ע"פ המבואר בדרוש שבסידור שתק"ש ממשיכה מפנימיות דעצמות ומהות, הרי מובן שזהו למעלה משבת שהוא ב"סדר זמנים", וא"כ, איך אפשר לומר ששבת יכול לפעול ההמשכה דתק"ש שהיא מפנימיות דעצמות ומהות, בה בשעה שככל שתגדל מעלת השבת, שבת קודש וכו', הרי זה קשור עם ענין הזמן!?

ובפרט ע"פ המבואר בדרושים (בד"ה למנצח על השמינית¹⁶) בביאור דברי המדרש¹⁷ "ששאל מין א' מרבי עקיבא, אם כדברך שהקב"ה מכבד את השבת, אל ישיב בה רוחות אל יוריד בה גשמים אל יצמיח בה עשב, והשיב לו משל מעירוב והוצאה, שברשות א' א"צ עירוב להוצאה, כך כל העולם שלו הוא כו"ו" — ד"לכאורה אינו מובן, שהרי כל שאר חילוקי מלאכות אינן תלויות בחילוק רשויות כלל, כגון הזורע כו"ו" — שענין המלאכה (שצריך לשבות ממנה מצד עליית העולם

(13) דרושי ר"ה נו, א ואילך.

(14) ראה (לדוגמא) המשך תרס"ו ע' ב מג"א צט, ד. וראה לקמן הערה 22.

(15) ב"ר פ"א, ה. [ג.]

(16) לקו"ת תזריע כא, ג. וראה גם תו"א

(17) ראה בדרושים שנשמנו בהערה 1.

ובפרט ע"פ פנימיות התורה, שכאשר עושים דבר "זכר למקדש", בהכרח לומר שממשיכים מעין ההארה שהיתה בזמן שביהמ"ק קיים. אמנם, כיון שיש "גזירה דרבה", לכן אסור לתקוע בשופר בר"ה שחל בשבת מצד "זכר למקדש", כיון שהענין ד"זכר למקדש" אינו יכול לבטל "גזירה דרבה".

[וע"ד שמצינו בנוגע לחג הפסח (והרי יש כמה ענינים שחג הפסח וחג הסוכות שוים זל"ז) דבר והיפוכו: אף שב"סדר" עושים "זכר למקדש", הנה בנוגע ל"זרוע" שהוא צלי (לזכר הפסח שאינו נאכל אלא צלי⁹), נזהרים שלא לאכלו בלילה, כדי שלא ייראה כמו אכילת קרבן פסח¹⁰ (ועד שנזהרים שלא לאכול ב"סדר" בשר צלוי בכלל¹⁰); וגם בנוגע לתבשיל שהוא זכר לחגיגה, לא לוקחים בשר, ובשר בהמה דוקא, כמו החגיגה, אלא ביצה. והיינו, שלמרות גודל הענין ד"זכר למקדש", יש בו הגדרות והגבלות, אינו מבטל ענין של חשש כו'].

ועפ"ז מובן ע"פ נגלה ובפשטות הצורך בגזירה דרבה, כיון שלולי זאת, היו תוקעין בשופר בשבת, זכר למקדש.

ובזה ניתוסף יותר בפנימיות הענינים (כפי שמצינו בכמה ענינים) — שגם לאחר גזירה דרבה נשאר עדיין תוכן הענין דתק"ש גם בשבת, כמו במקדש — ע"פ המבואר בארוכה בדרושים¹¹ בענין אמירת פסוקי שופרות (נוסף על תק"ש במעשה), שע"ז נפעל עוד יותר מאשר ע"י תק"ש, והרי בנוגע לאמירת הפסוקים אין חילוק בין שבת לימות החול, כך, שגם בר"ה שחל בשבת נפעל בענין השופר יותר ממה שענין השבת יכול לפעול.

ג. עד"ז ישנו ענין הדרוש ביאור בפנימיות הענינים — בנוגע לפעולה דתק"ש, שבדרושי תק"ש מצינו בזה שינויים מן הקצה אל הקצה: ע"פ המבואר בסידור¹² בד"ה להבין ענין תק"ש עפ"י כוונת הבעש"ט ז"ל — פועלת תק"ש להמשיך מפנימיות עצמות ומהות (ובאופן שנמשך עד למטה מטה, לתקן ה"רפיון ידים" במלאכה דחיצוניות העולמות, ע"י ספירת המלכות עד לחיצוניותה).

9) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתע"ג סכ"א. (11) ראה המשך תרס"ו בסופו (ע' תקמ"א וש"נ. [תשיב"ט]).
10) ראה שם רסתע"ו. וש"נ.
12) עם דא"ח — שער התקיעות רמו [שס], א ואילך.

מציאותו תהי' רק דירה לו ית', והיינו לעשות מהיש — אין, ע"י הביטול, ובאופן שמלכותו ברצון קבלו עליהם⁴⁵. דהנה, אע"פ שגם לפנ"ז הי' העולם בטל, כמבואר בארוכה בשער היחוד והאמונה⁴⁶, מיוסד על תורת הבעש"ט עה"פ⁴⁷ לעולם הוי' דברך נצב בשמים, שבכל רגע ורגע מהווה דברך (דבר ה') מחדש את כל המציאות מאין ליש, שמזה מובן שאין לעולם מציאות אמיתית, מ"מ, ביטול זה הוא מצד הטבע, מצד אופן הבריאה, ולא שייך לומר על זה מלכותו ברצון קבלו עליהם, כיון שאין זה ע"י בחירה ברצון כו' (ושייך יותר לענין הממשלה). וזהו מה שנפעל ע"י אדה"ר⁴⁸, שאמר הוי' מלך גאות לבש⁴⁹ (שזהו שירו של היום שבו היתה בריאת אדה"ר⁵⁰), מלך דייקא, ועד שפעל שמלכותו ברצון קבלו עליהם, דוקא ברצון. וזהו גם מה שאמרו רז"ל⁵¹ בנוגע לר"ה שהקב"ה מבקש מבנ"י שתמליכוני עליכם, היינו, שענין זה יהי' מצד עבודת התחתונים, ובאופן דמלכותו ברצון. וכל זה קשור ונפעל ע"י תק"ש, כסיום המארז"ל⁵¹: ובמה בשופר.

ועד"ז הוא גם ענינו של יום השבת. דהנה, בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם⁵² נאמר שם אלקים⁵³, אלקים לשון רבים⁵⁴, ואלקים בגימטריא הטבע⁵⁵, ועד שמצינו בתורה השם אלקים בנוגע לדיינים⁵⁶ ובעלי כח ויכולת⁵⁷. אמנם, כל זה הוא בששת ימי המעשה בלבד, משא"כ בבוא יום השביעי, אזי ויכל אלקים⁵⁸, כפי שמבאר הצ"צ⁵⁹ שכלתה בחי' ומדרגת אלקים, שנעשה קץ ותכלית למדרגה זו, ונעשה התגלות שם הוי', וענין זה פועל גם על הימים שלפנ"ז, שלכן כתיב אח"כ⁶⁰ ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים. וזהו החילוק בין ימות החול לשבת, שביום

45) נוסח תפלת ערבית. (55) פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב.
46) בתחלתו. ראשית חכמה שער התשובה פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). תניא שעהיה"א רפ"ו.
47) תהלים קיט, פט.
48) ראה לקו"ת שם נו, סע"ב ואילך.
49) תהלים צג, א. פרקי דר"א שבהערה
50) ראה לקו"ת ר"ה נה, סע"ב ואילך.
51) ראה ר"ה לא, א.
52) שם טז, א. לד, ב.
53) אבות רפ"ה.
54) ראה סה"מ תרל"ה ח"ב ס"ע שפח.
55) תרס"א ע' קעב. תרפ"ב ע' ה. הי"ט ע' 39.
56) ראה פרש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז.
57) ת"א וירא נו, ב. סה"מ צ להצ"צ קיג, א. ובכ"מ.
58) ראה ר"ה לא, א.
59) אדה"ת שבהערה 20. וממשיך, שששה ימים הם ששה מדות, ויום השביעי הוא בחי' בינה, ולכן בשבת היא התגלות שם הוי', כי, ז"א נקרא אלקים, והתגלות שם הוי' זהו כשמאיר חו"ב ששם התגלות עתיק. וראה לקמן הערה 68.
60) שם, ד.

השבת נאמר⁶¹ ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, שעולים מלמטה למעלה, שהוא כמ"ש⁶² והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, ועד לעלי' לשרשם ומקורם בשם הוי' — לעולם הוי' דברך נצב בשמים. ובעבודה הוא החילוק בין יחודא תתאה (כנ"ל שמצד העלם והסתר העולם גם העבודה היא באופן של יחודא) ליחודא עילאה⁶³, שענינם בשמות הוא החילוק בין שם אלקים לשם הוי'⁶⁴.

וזהו גם הקשר והשייכות של ר"ה לשבת, כמשנת"ל (ס"ב) שבחודש השביעי באחד לחודש (ר"ה) הוא בדוגמת שבת אפילו לגבי פסח ושבועות, והיינו, שענין שלשת הרגלים הוא כנגד שלשת המדות חסד גבורה ותפארת⁶⁵, ואילו בחודש השביעי באחד לחודש הוא בחי' בינה שלמעלה משה מדות⁶⁶ (ואע"פ שחג הסוכות שכנגד תפארת הוא גם בחודש השביעי, הרי זה בגלל שתפארת היא בקו האמצעי שעולה עד לפנימיות הכתר⁶⁷, משא"כ חסד וגבורה). ולכן, ערכם של חג הפסח וחג השבועות (מדות) לגבי הענין של ר"ה (בינה) הוא בדוגמת שם אלקים לגבי שם הוי'⁶⁸.

ד) אך ישנו גם הענין שנפעל בר"ה ע"י תק"ש דוקא, כמבואר בארוכה בסידור בד"ה להבין ענין תקיעת שופר עפ"י כוונת הבעש"ט ז"ל⁶⁹, שאז נעשית העלי' למקור ושרש הראשון עד שעולה בפנימיות ועצמות כו' (שלכן צריך לעורר זאת דוקא ע"י ענין התענוג, ובתענוג גופא — פנימיות התענוג⁷⁰, שעל ידו הרי זה קשור עם פנימיות ועצם הנפש), ומשם נמשך עד לפנימיות המלכות, שזהו הענין שמתענג מזה שממליכים אותו — שתמליכוני עליכם, ועי"ז נעשה הענין דגלה כבוד מלכותך עלינו⁷¹, ועי"ז נמשך אח"כ בכל סדר ההשתלשלות.

(61) שם, א.

(רחצ).

(62) קהלת יב, ז. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' קה.

(63) ראה גם לקו"ת שבהערה 42.

(64) ראה תו"א הוספות לויקהל קטו, ג.

לקו"ת פ' ראה כג, ד ואילך.

(65) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שלח

ס"ע א'קו. סידור עם דא"ח לר, א [נו, א].

(66) אוה"ת שבהערה 20 (ושם: "והוא

בחי' התשובה כו").

(67) ביאורו"ז לאדמו"ר האמצעי עו, ב.

המשך תע"ב פק"ד (ח"א ס"ע רכ [ס"ע

(71) נוסח תפלת מוסף דיו"ט וימים

נוראים.

בנוגע לשופר⁶; ומזה מובן (אף שלא נתפרש) גם בנוגע למגילה, כיון שהגמרא אומרת⁷ "והיינו טעמא דלולב והיינו טעמא דמגילה".

אך עפ"ז מתעוררת קושיא פשוטה ומרעיש (א"צ שטורעמדיקע): "א"כ, מהו הצורך ב"גזירה דרבה" — הרי גם לולי זאת אין מה לתקוע בשופר, כיון שזהו ענין שכבר נפעל?!

[ואי אפשר לומר ש"גזירה דרבה" היא רק ציון הזמן שבו פועל השבת הפעולה דתק"ש, שזהו דוקא בזמן שבו שייך ענין הגזירה — שהרי זה היפך פשטות הסוגיא שזהו הטעם שבגללו אין תוקעין.

והפירוש הפשוט שאפשר לומר בזה, שלולי הגזירה הרי זה רק ענין שאין בו צורך, אבל עדיין מותר לעשותו, ומצד הגזירה הרי זה נעשה ענין של איסור — הרי זה גם היפך פשטות הסוגיא, שההדגשה היא לאו דוקא על האיסור שבדבר, אלא על עצם הדין שאין תוקעין. ואילו ע"פ הביאור האמור, אין צורך בטעם של גזירה דרבה, אלא מצד עצם הענין אין צורך בתק"ש, כיון שכבר נפעלו כל הענינים מצד השבת].

ולמעיר, שאף שהקושיא הנ"ל היא רק ע"פ משנת בתורת החסידות, יש צורך בהסברה ותירוץ לא רק ע"ד החסידות, אלא גם בדרך הנגלה — דכיון שזהו ה"נגלה" של ה"נסתר", וזהו ה"נסתר" של ה"נגלה", צ"ל ההסברה הן ע"פ פנימיות התורה (ע"פ דרך החסידות) והן ע"פ נגלה דתורה.

ב. ויש לומר ההסברה בזה:

אע"פ שענין השבת פועל את הענינים דתק"ש (ועד"ז בנוגע ללולב ומגילה) — הרי מצינו שלאחר שחבר ביהמ"ק עושים כמה ענינים "זכר למקדש"⁸, הן בנוגע לנוסח התפלה והן בנוגע למנהגי ישראל (ולדוגמא בחג הפסח: "כן עשה הלל בזמן שבית המקדש הי' קיים, הי' כורך וכו", "זכר למקדש").

ועפ"ז, אף שבר"ה שחל בשבת אין צורך בתק"ש מצד עצם הענין (שכבר נפעל ע"י השבת), הרי כיון שבמקדש (שבו יכולים לפעול ע"פ תק"ש יותר ממה שנפעל ע"י השבת) היו תוקעין גם בשבת, הרי מצד הענין של "זכר למקדש" היו צריכים לתקוע בשופר בשבת גם במדינה, כדי להזכר על הזמן שהיו תוקעין במקדש אפילו כשחל ר"ה בשבת.

(6) ראה גם סד"ה לולב וערבה תרס"ו (8) ראה אנציק' תלמודית (כרך ג) ערך (ס"ע לב ואילך [ע' מו]).

ביהמ"ק — זכר למקדש (ע' רמ ואילך).

(7) וכמו "תוקע לשיר" (ראה ר"ה כח, ב). וש"נ.

(ה) **והנה** בזמן שביהמ"ק הי' קיים, הי' שם ענין האלקות בגלוי, ועד לאופן שהי' במקדש ראשון, שהוא מבחי' בינה⁷², שלכן היו בו בגלוי כל החמשה דברים שעליהם נאמר⁷³ ואכבדה, הארון והכפורת (עם הלוחות שבתוך הארון) וכו', שגם הם מבחי' בינה⁷², באופן שראו זאת גם בעולם, ולכן גם הענין דהתגלות עתיק בבינה⁷⁴ הי' שם באופן גלוי. משא"כ בבית שני, שנגנז הארון, וחסרו בו החמשה דברים, שלכן כתיב⁷⁵ ואכבד חסר ה' (וכמובן גם מהמבואר בסיום חלק ראשון דתניא החילוק בין בית ראשון לבית שני⁷⁵), שלכן הי' אז ענין הגזירות כו⁷⁶. ולכן הי' מקום לומר, שכיון שנגנז הארון, ועד"ז למעלה בספירות הי' הענין דעתיקא בבינה באופן נגנז, במילא אין ביכולת תק"ש לפעול מה שפעלה בשעה שהי' הארון (וכל החמשה דברים) בגלוי. ולכן הי' אז החילוק בין המקדש למדינה, כפי שמבאר בארוכה בלקו"ת⁷⁶, שבמקדש עצמו היו תוקעין גם בשבת, כיון ששם היתה תק"ש יכולה לפעול אפילו יותר מפעולת השבת כו⁷⁷, משא"כ מחוץ למקדש, במדינה, לא הי' הכח במקדש שני בתוקף כ"כ שיוכל לפעול (ע"י תק"ש יותר ממה שפועל ענין השבת) גם במדינה, ועד בכל העולם כולו.

(ו) **אמנם** חילוקים הנ"ל בין מקדש ראשון ומקדש שני (ובזמן מקדש שני גופא — החילוק בין מקדש למדינה) ולאח"ז בזמן הגלות, הם רק בנוגע לתק"ש, משא"כ בנוגע לאמירת פסוקי מלכיות זכרונות ושופרות, שצ"ל גם ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת.

ובהקדם הביאור בכללות ענין אמירת הפסוקים, דלכאורה, כיון שפסוקים אלו כתובים בתורה בתור פס"ד, מהו הצורך באמירתם דוקא ע"י נש"י. אך הענין הוא, כאמור לעיל (ס"ג) שזהו ענין שצריך להיות נפעל דוקא ע"י פעולת האדם, כפי שנפעל ע"י אדה"ר שאמר בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני הוי' עושנו. ולכן לא מספיק מה שיש בתורה פסוקי מלכיות פסוקי זכרונות ופסוקי שופרות, אלא יש צורך שבנ"י יאמרו פסוקים אלו כדיבור, והיינו, שבנ"י מביאים אמנם

(72) לקו"ת דרושים לר"ה שם נו, ג. וש"נ.
 (73) חגי א, ח. וראה יומא כא, ב.
 (74) זח"ג קעה, א. לקו"ת שם, א.
 (75) ראה גם לקו"ת שם, ריש ע"ד: "ועיין בסש"ב פנ"ג כו".
 (76) ראה לקו"ת שם, ג: "גזרה דרבה .. היתה בזמן בית שני כו".
 (77) ראה לקו"ת שם, שע"י תק"ש נמשך "גילוי .. עונג עליון דחו"ב דא"א שלמעלה מז"ת", משא"כ "בשבת .. נמשך בחי' הארת התענוג מז"ת".

בס"ד. בענין יו"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת

— משיחת י"ג תשרי, ה'תש"מ —

בלתי מוגה

א. בנוגע ליו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת (שאז חל בדרך ממילא גם יו"ט ראשון של חג (סוכות) ויו"ט אחרון של חג (שמיני-עצרת) בשבת) — יש לכאורה "קלאץ-קשיא" (שעד עתה לא שמעתי ממישהו שהתעכב עלי', ולא מצאתי שנרפס דבר"מה בענין זה):

ידועה שאלת רבותינו נשיאינו (ששואלים בתקיפות), היתכן, ש"מצוה רמה ונשאה" כמו תקיעת שופר (ולאח"ז גם לולב וכו'), הנה ב"יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה², שמבטלים מצות תק"ש מצד חשש ששייך רק אצל "קלי העולם" — כמבואר בגמרא ש"רבנן הוא דגזור ב"י כדרבה" (גזירה דרבה³), שזהו ענין ששייך רק אצל קלי עולם, ובגלל זה נוטלים מצות התקיעה אצל צדיקים גדולי ישראל (נוסף לכך ש"עמך כולם צדיקים"⁴)!

ומצד זה בהכרח לומר, שבשבת לא נוגע תק"ש, כיון שהענינים שנפעלים ע"י תק"ש בר"ה שחל בימות השבוע, נפעלים בר"ה שחל בשבת ע"י עצם קדושת השבת, ואדרבה, באופן נעלה יותר מכמו שנפעלים ע"י תק"ש⁵ (ורק במקדש יכולים לפעול ע"פ תק"ש יותר ממה שנפעל ע"י השבת), כמבואר בארוכה בדרושים.

[ועד"ז בנוגע ללולב, שבזמן שאין ביהמ"ק, אין לולב דוחה את השבת אף ביו"ט ראשון של חג, שהטעם לזה הוא מעין הטעם האמור

(1) לקו"ת דרושי ר"ה ד"ה להבין המשנה (נו, א ואילך). ד"ה הנ"ל בסידור (עם דא"ח) שער התקיעות (רמ, ג [שנא, א] ואילך). המשך יו"ט של ר"ה תרס"ו בתחלתו. תש"ג. ועוד.
 (2) ר"ה כט, ב (במשנה).
 (3) "דאמר רבה, הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאין בתקיעת שופר, גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבידנו ארבע אמות ברשות הרבים" (ר"ה שם).
 (4) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.
 (5) ראה אוה"ת דרושים לר"ה (דברים ח"ה) ע' ב'קט, ש"שבת .. שהוא בבחי' מתנה מלמעלה בלי אתעדל"ת .. הוא למעלה ממצות שופר ולולב שהם באתעדל"ת, ולזאת, כשחל בשבת מבטלים תקיעת שופר ולולב, כי שרגא בטיהרא כו". וראה גם שיחת ש"פ נצו"י תשמ"ט ס"דו (התוועדיות תשמ"ט ח"ד ע' 343 ואילך).

ראי' מהתורה, אבל מי הוא זה שמגלה הענין בתורה וממשיכו בעוה"ז התחתון (למצרים ירדתם כו'⁷⁸), הרי זה דוקא אתם קרויים אדם, שממשיכים ומגלים זאת דוקא בדיבור, ועי"ז פועלים את הענין דדברך הוי' נצב בשמים, להמשיכו עוה"פ ממקורו ושרשו עד לפנימיות ועצמות כו'⁷⁹, ובאופן נפלא ביותר, כתורת הבעש"ט⁸⁰ עה"פ⁸¹ תקעו בחודש שופר, בחידושו של שופר, אָ נייער שופר, שפועל פעולה חדשה לגמרי. וכמבואר באגה"ק⁸² שבכל ר"ה נמשך בעולם אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם, אפילו בזמן שביהמ"ק הי' קיים (אלא כפי שמסיים) שאח"כ תלוי במעשה התחתונים איך לגלות ולפרט כו').

ובנוגע ליכולת של בני" מצד פעולתם ע"י הדיבור באמירת פסוקי התורה, הרי זה ענין שנפעל אפילו ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, שגם אז אומרים את הפסוקים ובכל הפרטים, כפי שנקבע כאו"א מהם (הן מלכיות הן זכרונות והן שופרות) בעשרה פסוקים, שזה מורה שהם כבר באופן של פרצוף שלם [שזהו גם ענין בנין המלכות בר"ה (באותיות הקבלה)⁸³] שישנו גם ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת], ואז נעשה הענין דתמליכוני עליכם — עי"ז שאומרים פסוקי מלכיות, ויעלה זכרוכם לפני⁸⁴ — עי"ז שאומרים פסוקי זכרונות, ובמה בשופר⁸⁵ — כולל גם עי"ז שאומרים פסוקי שופרות⁸⁶.

וזוהו מה שפועלים בני" ע"י עבודתם (לאחרי ההכנה לזה שמתחילה כבר בערב ר"ה, ובחודש אלול בכללותו), שמלך מלכי המלכים הקב"ה — כפי שהוא בר"ה קודם עבודת התחתונים, בעומק ביותר עד לעצמותו כו' — מקבל את ההכרתה, שמלכותו ברצון קבלו עליהם, וגם הוא עושה זאת ברצון, במכ"ש מזה שבחודש אלול מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם⁸⁵, ועאכו"כ בערב ר"ה ואח"כ

(78) שבת פח, ב.

(79) ראה המשך תרס"ו בסופו (ע' תקמו [תשיט]), שהצורך ב"אמירה דשופרות בפסוקי התורה", "הגם שנמשך ע"י השופר" (או ע"י השבת) הוא: (א) "בכדי להיות הגילוי ממש למטה כו'" (לא רק ההמשכה למעלה), כי כדי "שיהי' הגילוי ממש, זהו ע"י התורה כו'", (ב) "עי"א אמירת שופרות .. הוא המשכת בחי העולם העצמי דאין סוף ממש כו'" (למעלה ממה שנמשך ע"י השופר או ע"י השבת).

(80) כתר שם טוב סימן קיט. רנו. לקו"ת

נצבים מז, א.

(81) תהלים פא, ד.

(82) סי"ד.

(83) פע"ח שער ראש השנה פ"א ואילך. וראה גם לקו"ת דרושים לר"ה נו, ג.

(84) ראה תו"מ סה"מ תשרי ע' כד הערה

6. וראה לקו"ש חל"ד ע' 181.

(85) לקו"ת פ' ראה לב, ב.

בר"ה עצמו, וממשיכים מבחי' באור פני מלך חיים⁸⁶, ועד לבחי' מחי' החיים⁸⁷, ולמעלה יותר — מפנימיות ועצמות כו', כפי שנמשך ע"י פנימיות התענוג בפנימיות העולמות, ופועל שינוי (מאכט איבער) גם בחיצוניות העולמות (כמבואר בדרושי תק"ש הנזכרים לעיל), וממשיכים שנה טובה ומתוקה למטה מעשרה טפחים, כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה, בטוב הנראה והנגלה.

